

DIREKTORATET
FOR BYGGKVALITET

Veiledning om byggesak

§ 12-5. Ansvarlig kontrollerendes ansvar

§ 12-5. Ansvarlig kontrollerendes ansvar

I tillegg til ansvar etter plan- og bygningsloven § 23-7 har ansvarlig kontrollerende ansvar for

- a. å planlegge og gjennomføre kontroll, samt foreta sluttkontroll
- b. å levere grunnlag for gjennomføringsplan innenfor sitt ansvarsområde, herunder utarbeide sluttrapport og kontrollerklæring ved avsluttet kontroll som viser hva som er kontrollert, hvilke avvik som er avdekket og hvordan avvikene er behandlet
- c. å kontrollere at tiltaket er i overensstemmelse med krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven, og melde fra til de aktuelle ansvarlige foretak om avvik som avdekkes
- d. melde fra til ansvarlig søker om avvik som ikke blir lukket av det ansvarlige foretak, og melde fra til kommunen dersom avvik ikke blir lukket i tiltaket
- e. å koordinere grensesnitt mot andre ansvarlig kontrollerende, og bidra til å koordinere kontrollen der det er flere ansvarlig kontrollerende
- f. underleverandør (underkontrollør) uten egen ansvarsrett.

Ansvarlig kontrollerendes ansvar omfatter ikke ansvar for retting eller lukking av avvik. Kontrollerende har ikke ansvar for å avklare eventuell uenighet om valg av løsninger og dokumentasjon av disse.

Veiledning

Ansvarlig kontrollerende foretak skal kontrollere at prosjekteringen og utførelsen følger plan- og bygningsloven, forskriftene og byggetillatelsen. Kontrollforetaket skal være uavhengig av foretaket som utfører arbeidet. Bestemmelsen inneholder regler om hvilket ansvar ansvarlig kontrollerende har. For eksempel skal kontrollerende planlegge og gjennomføre kontroll av tiltaket, kontrollere at tiltaket er utført i henhold til regelverket og påse at eventuelle feil og mangler blir rettet.

Innledning

For omtale av kontroll, se forskriftens kapittel 14 med veiledning. Ansvarlig kontrollerendes ansvar er bygget opp på samme måte som andre ansvarlige foretaks ansvar. Det er tiltakshaver som velger kontrollforetak, det kan brukes underkonsulenter, ansvaret kan deles opp, og de generelle kravene til ansvar gjelder, jf. bl.a. § 12-6. Det er imidlertid viktig å huske at det stilles krav til uavhengighet, jf. pbl. § 23-7 første ledd. Kontrollansvaret for øvrig fremgår av pbl. § 23-7 andre og tredje ledd.

Til første ledd bokstav a

Det er ikke lenger nødvendig å utarbeide kontrollplan som skal innsendes og godkjennes av kommunen. Kravet til kontrollplan er erstattet med et generelt krav om at kontrollen skal planlegges, og grunnlaget for planleggingen er det styringssystemet som ligger til grunn for godkjenningen, jf. forskriftens kapittel 10. For ansvarlig kontrollerende skal dette systemet først og fremst gjelde feilsøkingen, dvs. å avdekke avvik i prosjektering og utførelse. Systemet og planleggingen av kontrollen må i utgangspunktet omfatte både prosjektering og utførelse, samt grensesnitt mellom de forskjellige kontrollområdene, men kontrollansvaret kan – i likhet med annet ansvar – deles opp i spesialiserte funksjoner. Ett foretak må imidlertid ha ansvar for denne koordineringen. Samtidig har hvert enkelt ansvarlig kontrollforetak ansvar for å ivareta grensesnitt mot andre ansvarlige kontrollforetak.

Gjennomføringen av kontrollen skal som nevnt gå ut på å avdekke avvik, og gjennomføringen skal skje i henhold til bestemmelsene i kapittel 14. Det skal i tillegg føres sluttkontroll, se § 14-8, og skrives en sluttrapport. Denne skal vise at kontrollen er dokumentert, og at avvik er lukket, som grunnlag for ansvarlig søkers slutføring av gjennomføringsplanen. Når det gjelder ansvarlig kontrollerendes ansvar og meldeplikt dersom avvik ikke lukkes, se nedenfor under bokstav d. Det skal også lages en oppsummering i sluttrapporten, som skal sendes ansvarlig søker og tiltakshaver. Denne skal inneholde en oversikt over den kontrollen som er gjennomført, og hvordan eventuelle avvik er behandlet. Denne dokumentasjonen skal ikke sendes til kommunen, den skal bare foreligge hos ansvarlig søker og hos ansvarlig kontrollerende. Kommunen kan kreve å få se denne dokumentasjonen dersom den vil føre tilsyn. Konkret vil sluttkontrollen dessuten normalt bety en ferdigbefaring av det kontrollerte arbeidet, som kan innebære en kontroll av de delene av fagområdet som bare kan kontrolleres når byggverket er ferdig, for eksempel tetthetsmåling og termofotografering.

Til første ledd bokstav b

På linje med ansvarlig prosjekterende og ansvarlig utførende skal også ansvarlig kontrollerende utarbeide søknad om ansvarsrett, som skal innarbeides i gjennomføringsplanen. Ved avsluttet kontroll skal det avgis en kontrollerklæring, som tilsvarende samsvarserklæringene fra ansvarlig prosjekterende og utførende. Kontrollerklæringene skal vise at kontrollen er gjennomført i henhold til kontrollkravet, ikke nødvendigvis at tiltaket er i overensstemmelse med regelverket. Hvis tiltaket ikke oppfyller plan- og bygningslovgivningens krav, skal det fremgå av sluttrapporten. Ansvarlig kontrollerende er altså ikke ansvarlig for tiltakets kvalitet, bare for at kontrollen er forskriftsmessig gjennomført. Avviksbehandling, eventuelle gjenstående feil og mangler, samt uenigheter om avvik eller valg av løsninger skal fremgå av sluttrapporten, se merknaden til bokstav a.

Til første ledd bokstav c

Utgangspunktet for kontrollen er uansett kravene i plan- og bygningslovgivningen, det er dette som skal kontrolleres, se nærmere §§ 14-2 og 14-3, og ansvarlig kontrollerende skal ved funn av avvik melde fra til det ansvarlige foretaket som er kontrollert og som er ansvarlig for avviket.

Gjennomføringen av kontrollen forutsetter at ansvarlig kontrollerende først skal vurdere om prosjekterendes og/eller utførendes kvalitetssystem er godt nok og i bruk i tiltaket, og at omfanget av kontrollen deretter vurderes på denne bakgrunnen.

Til første ledd bokstav d

Bokstav d angir rutinen ansvarlig kontrollerende skal følge for å bli ansvarsfri dersom et avvik ikke lukkes, eller det ikke oppnås enighet om en valgt løsning. Ansvarlig kontrollerende skal da først melde fra til det aktuelle foretaket, jf. bokstav c, deretter til ansvarlig søker og tiltakshaver, og til slutt til kommunen dersom avviket ikke lukkes. Det blir deretter opp til kommunen å iverksette sanksjoner, eventuelt å pålegge tiltakshaver å engasjere ny ansvarlig kontrollerende eller sakkyndige hvis det dreier seg om uenigheter. Kommunen bør imidlertid passe på at valg av løsninger er et ansvar som ligger hos de ansvarlige. Ved tvil om løsningene er gode nok i forhold til regelverket kan kommunen kreve ny kontroll for å få avklart uenighet, men for øvrig er det naturlig at kommunen overlater til foretakene å avgjøre slike spørsmål.

Til første ledd bokstav e

Ansvarlig kontrollerende har, på linje med ansvarlig prosjekterende og ansvarlig utførende, ansvar for grensesnitt mot andre ansvarlig kontrollerende i samme tiltak. Ansvarlig kontrollerende vil likevel ha et større ansvar for grensesnitt enn andre ansvarlige, ettersom kontrollen også skal gå ut på å sjekke at grensesnittene i prosjektering og utførelse er ivaretatt, dvs. et større ansvar for tverrfaglighet, noe som følger av bestemmelsene om gjennomføring av kontroll i §§ 14-6 og 14-7. Der det er flere kontrollerende inne, må ansvarlig søker sørge for at helheten blir ivaretatt av ett av kontrollforetakene, og alle kontrollforetakene har ansvar for å bidra til denne koordineringen, jf. den vekten som blir lagt på tverrfaglighet og forholdet mellom prosjektering og utførelse. Dette følger særlig av bestemmelsene om ansvar, som inneholder krav om ansvar for ivaretagelse av grensesnitt til tilstøtende fagområder, og bestemmelsene om gjennomføring av kontroll, der forholdet mellom prosjektering og utførelse fokuseres. Dette innebærer at ansvarlig kontrollerende f. eks. skal kontrollere at oppdatert produksjonsunderlag er tilstede på byggeplassen.

Til første ledd bokstav f

Bestemmelsen presiserer regelen i byggesaksforskriften § 12-6 tredje ledd om at det enkelte foretak er ansvarlig for bruk av underleverandør uten egen ansvarsrett. Ansvaret gjelder også krav til underleverandørens system og krav til utdanning og praksis, jf. byggesaksforskriften kapittel 10 og 11. Begrepet "underkontrollør" innebærer ikke at det er krav om bestemte faggrupper, men er ment å beskrive den viktigste underleverandøren innenfor funksjonen "kontrollerende".

Til andre ledd

Bestemmelsen presiserer ansvarsforholdet mellom ansvarlig kontrollerende på den ene siden og ansvarlig prosjekterende og utførende på den andre.

Kontrollerende kan ikke pålegges å rette feil eller unnlater ved selve tiltaket og har ikke ansvar for at retting eller lukking av avvik faktisk blir gjort.

At det er foretatt kontroll innebærer ikke at ansvarlig prosjekterende eller utførende blir ansvarsfri med hensyn til feil. Dersom det er gjort feil, er det foretaket som har påtatt seg ansvar for det aktuelle arbeidet som står ansvarlig overfor myndighetene. Ansvarlig prosjekterende /utførende foretak har ansvaret for at valgte løsninger/utførelse er i samsvar med regelverket og at dette kan dokumenteres. Prosjekterende eller utførende foretak vil også være mottaker for eventuelle pålegg om retting fra kommunen.

Ansvarlig kontrollerende har ansvar for sluttkontroll, for å påse at avvik blir lukket og for å melde fra dersom avvik ikke blir lukket, jf. § 12-5 bokstav c) og d) og § 14-8 .

Endringshistorikk

01.07.11. Ingress lagt inn. 01.01.12 Veiledning til bokstav f lagt inn. 30.03.12. Omtale av krav til sentral godkjenning i ingress tatt ut. 01.07.12. Endring som følge av at krav om obligatorisk sentral godkjenning for kontrollforetak er utsatt. Omtale av NS 8450 tatt ut. 01.01.13. Veiledning til nytt andre ledd i samsvar med forskriftsendring. Redaksjonelle endringer.

HISTORISK
VERSJON